

METODECENTRET
Center for Innovation & Metodeudvikling

Intensive anbringelser

Hvad siger de anbragte og deres familier?

Intensive anbringelser: Hvad siger de anbragte og deres familier?

Metodecentret
Olof Palmes Allé 19
8200 Aarhus N

Maria Hussak Knudsen, Louise Sylversten Østergaard, René German Pedersen, Kathrine Hummel-
mose & Simon Østergaard Møller

Udgivet oktober 2018

Download på www.metodecentret.dk

Der kan frit citeres fra litteraturgennemgangen, korrekt angivelse er:
Knudsen, M. H., Østergaard, L.S., Pedersen, R.G., Hummel-mose, K. & Møller, S. Ø. (2018). *Intensive
anbringelser: Hvad siger de anbragte og deres familier?* Metodecentret.

Intensive anbringelser

1 RESUMÉ	4
2 INDLEDNING	5
3 INDSATSENS PRINCIPPER	6
4 UDVIKLING HOS DE ANBRAGTE.....	8
5 FAMILIECENTRERET INDSATS	12
6 INTEGRATION MED ANDRE INDSATSER.....	22
7 REALISTISK MÅLRETTET INDSATS	24
8 KONTINUITET I EFTERINDSATSEN.....	28
9 KONKLUSION	31
BILAG 1. METODE OG DATA.....	33
LITTERATUR	35

1 Resumé

Denne undersøgelse belyser, hvordan en intensiv anbringelse opleves fra de anbragtes og deres forældres perspektiv. Undersøgelsen baserer sig på interviews med ni familier, hvorfra et barn eller ung har været anbragt i et intensivt anbringelsesforløb på Toften eller Hedebo-centret i Herning Kommune eller på Børne og Unge Center Vejle Fjord i Vejle Kommune.

Undersøgelsen viser, at de interviewede familier alle giver udtryk for, at anbringelsesforløbet overordnet set har været virkningsfuldt. For nogle vedkommende er der i forældrenes opfattelse tale om markante vendepunkter i deres børns liv, mens familierne i andre tilfælde ikke har oplevet en ligeså markant positiv udvikling i børnenes trivsel. Dog er der livsområder i alle de anbragte børns og unges liv, som ifølge de interviewede er blevet forbedret i kraft af døgninstitutionernes indsats.

Familierne giver på tværs af interviewene udtryk for, at personalet på døgninstitutionerne i både udtryk og handling har arbejdet for at involvere familien til den anbragte og har været imødekommende overfor deres perspektiver og vurderinger. I flere tilfælde tages familien med på råd, og de interviewede forældre giver for de flestes vedkommende udtryk for, at de følte sig hørt og forstået af personalet.

Endvidere er det ifølge de interviewede i væsentligt omfang lykkedes personalet på døgninstitutionerne at etablere et frugtbart samarbejde mellem døgninstitution og skole, hvilket især ser ud til at lykkes, når samarbejdet bygges op sammen med familien og den anbragte selv. Desuden tyder det på, at familierne har oplevet det som en succes, når personalet har hjulpet skolen med at implementere strategier for bedre at håndtere den anbragtes problematikker i undervisningen.

Flere af de interviewede familier oplevede også, at der er blevet arbejdet med realistiske målsætninger i løbet af anbringelsen og at disse mål løbende er blevet justeret efterhånden som barnet, den unge eller familien udviklede sig. Der er dog også blandt de interviewede eksempler på, at målene med anbringelsen og den familierettede indsats opleves som misvisende i forhold til den enkelte familie eller at der ikke tages tilstrækkeligt individuelle hensyn i målsætningen for det enkelte barn eller den enkelte unge.

Endelig er familierne i undersøgelsen splittede i forhold til, hvor godt de har oplevet overgangen fra døgninstitutionen til den opfølgende indsats. Fire familier er tilfredse med overgangen mellem anbringelse og efterindsats, hvorimod fire andre føler, at planen for udskrivelse og efterfølgende indsats har været utilstrækkelig. I de tilfælde hvor overgangen opleves som vellykket, er der lagt en fast plan for overgangen mellem anbringelse og efterindsats, mens der i de tilfælde, hvor der er utilfredshed med udflytning og sammenhæng i den efterfølgende indsats enten ingen plan har været for overgangen, eller også har planen været for kortsigtet og utilstrækkelig.

2 Indledning

Indsatskonceptet Intensive anbringelser udspringer af et udviklingsprojekt gennemført af døgninstitutionerne Toften og Hedebocentret i Herning Kommune i samarbejde med Metodecentret fra 2012 til 2015. Siden er konceptet blevet videreudviklet og implementeret på Børne og Unge Center Vejle Fjord i Vejle Kommune.

På baggrund af det oprindelige udviklingsprojekt blev der udarbejdet en praksisbeskrivelse (Ilsvard m.fl. 2016b) samt en evaluering (Ilsvard m.fl. 2016a), som belyste omstillingsprocessen på Hedebocentret og Toften samt de økonomiske perspektiver heri. Evalueringen viste, at døgninstitutionerne i vid udstrækning lykkedes med at omsætte det intensive anbringelseskoncept til praksis, hvilket bidrog til:

- Mere målrettede og dynamiske anbringelsesforløb
- Større integration af de anbragte i sociale sammenhænge samt i skole- og uddannelses-sammenhæng
- Større fokus på familien i behandlingsarbejdet, samt fokus på familien som de anbragte børn og unges vigtigste blivende relationer
- Tidligere fokus på og etablering af bæredygtig efterbehandling og -indsats som en del af anbringelsen.

Det er for begge institutioners vedkommende lykkedes at udskrive de anbragte børn og unge til mindre indgribende indsatser efter anbringelsen. Evalueringen af pilotafprøvningen pegede desuden på, at indsatskonceptet tilbød en økonomisk besparelse målt i op til to år efter indskrivningsdatoen.

Resultaterne fra denne afprøvning af indsatskonceptet baserede sig dog i overvejende grad på et datamateriale bestående af institutionernes internt udarbejdede dokumenter, og var derfor hovedsageligt udtryk for de fagprofessionelles egne beskrivelser og fortolkninger af anbringelsesforløbene.

Med denne evaluering ønsker vi at sætte fokus på, hvordan en intensiv anbringelse opleves fra de anbragte børn og unges og deres forældres perspektiv. Formålet er at levere et supplerende vidensbidrag, som sammenholdt med de fagprofessionelles vurderinger kan anvendes til at udsige, hvorvidt indsatskonceptet også tilbyder en effektivisering på området ud fra en kvalitetsmæssig vurdering.

Evalueringen er baseret på dels interviews med tidligere anbragte unge på Hedebocentret og Toften i Herning Kommune samt deres forældre, dels med forældre til tidligere anbragte børn på Børne og Unge Center Vejle Fjord. Der er i alt interviewet ni familier. Formålet med undersøgelsen er at evaluere forældrenes og de unges oplevelse af at være en del af indsatsforløbet Intensive Anbringelser.¹

¹ Læs mere om evalueringens metode og datagrundlag i Bilag 1.

3 Indsatsens principper

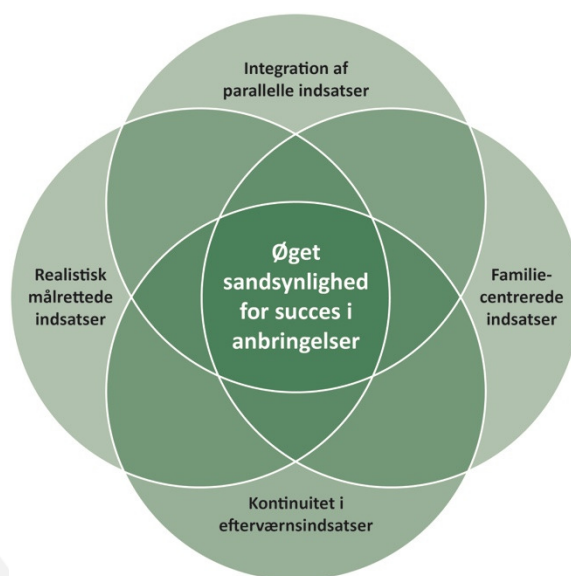
Anbringelseskonceptet tager udgangspunkt i et intensivt indsatsprincip. Det betyder, at der investeres flere ressourcer end normalt i indsatsen, som til gengæld løber over kortere tid. Det indebærer, at de anbragte kun skal være på institutionen, så længe de har et behandlings- eller udredningsbehov, der nødvendiggør en institutionel anbringelse. Derefter er det forventningen, at det vil gavne barnet eller den unge mere at være hjemme fx med støtte i hjemmet, i delvis aflastning eller i en anden mindre indgribende anbringelsesform.

Indsatskonceptet hviler på fire centrale forhold, som international forskning peger på som væsentlige for, at kortvarige intensive anbringelser skal opnå succes (Møller 2012). De følgende fire forhold fungerer derfor som bærende principper for tilgangen:

1. En familiecentreret tilgang, der konsekvent og indgående involverer barnets familie i indsatsen på institutionen.
2. Integration af anbringelsesindsatsen med andre parallelle indsætter, der gennemføres i fx barnets familie, og med andre aktiviteter i barnets liv.
3. En realistisk målrettet indsats, der på baggrund af individuelle indsatsplaner, tilpasset den tidsfokuserede ramme i anbringelsen, igangsætter en indsats, som kan fortsættes efter anbringelsens afslutning.
4. Kontinuitet i efterindsatsen, således at der sikres sammenhæng mellem den indsats, som foregår under institutionsanbringelsen og de tiltag, der gennemføres for barnet eller den unge og familien efterfølgende i ambulans regi.

Pointen med de bærende principper er, at de skal tilpasses den lokale kontekst, den pågældende institution opererer i, samt i særlig grad den enkelte anbragte og dennes familie. En sådan tilpasning indebærer derfor også metodefrihed, hvilket betyder, at det samme indsatskoncept kan have mange forskellige metodiske udtryk. Dét at omsætte indsatskonceptet afhængigt af den lokale kontekst, er derfor en grundlæggende præmis i måden at arbejde med konceptet og implementere det med kvalitet.

Indsatskonceptets fire bærende principper er illustreret i nedenstående figur. Figuren understreger en væsentlig erfaring fra pilotafprøvningen af indsatskonceptet; nemlig at sandsynligheden for at opnå succes med intensive anbringelser forøges, når der er en stærk grad af sammenhæng mellem indsatskonceptets fire bærende principper.

Figur 1: Øget sandsynlighed for succes i anbringelser.

En øget sandsynlighed for at opnå succes med intensive anbringelser skal derfor tilskrives indsatskonceptets enkelte dele som en samlet helhed, idet indsatskonceptets fire bærende principper anses som lige væsentlige og understøtter hinanden gensidigt.

For en uddybning af principperne i indsatskonceptet henviser vi til metodebeskrivelsen, som udgives af Metodecentret sammen med denne evaluering (Møller & Ilsvard 2018).

4 Udvikling hos de anbragte

Blandt de interviewede unge og familier er der en udbredt opfattelse af, at anbringelsesforløbet har været virkningsfuldt. Som det fremgår af nedenstående tabel, hvor vi har samlet udsagn om den anbragtes udvikling, vurderer alle de interviewede, at forløbet har hjulpet den anbragte i en positiv retning. Dog er der også udsagn, der indikerer, at indsatsen ikke har været virksom på alle livsområder.

Anbragtes pseudonym	Udsagn om positiv virkning	Udsagn om ingen eller negativ virkning
Lotte	<p>Mor: "Generelt har hun bare forandret sig helt afsindigt meget (...) det har hjulpet helt vildt."</p> <p>Lotte: "[Uden anbringelsen] ved jeg ikke om jeg ville have været her i dag (...) alt har ændret sig"</p>	Lotte: "Har forsat ingen venner (...) det er ligeså elendigt"
Signe	<p>Mor: "Jeg synes, at [hun] udviklede sig helt vildt og gjorde en hel masse ting, hvor jeg ville sige, at hvis det var sådan, hun havde været derhjemme, så var vi nok ikke havnet så meget i konflikt med hinanden [som vi gjorde, red]."</p> <p>Far: "Det var [døgninstitutionen], der blev vendepunktet, (...) der fik [hende] til at gå i en opadgående god kurve i stedet for hele tiden at gå ned og ned og ned."</p>	Signe: "Alt det jeg har i dag, det kunne jeg have fået uden [døgninstitutionen], og jeg kunne have fået det mindre turbulent, og jeg kunne have haft det bedre, og jeg kunne have haft flere glæder, og jeg havde ikke følt mig så brugt."
Kasper	<p>Mor: "Jeg synes, hans empati kom mere frem. Han blev (...) en bedre storebror for sine egne søskende. Han begyndte at drage lidt mere omsorg for andre. Og der kom selvfølgelig også meget mere ro på ham"</p> <p>Kasper: "Altså, hvis jeg ikke havde røget på [døgninstitutionen], så havde jeg nok heller ikke fundet de rigtige venner, som jeg har nu"</p>	Mor: "Men jeg vil ikke rigtig sige, at der var noget, der rigtig lykkes. Det var kortsigtet (...) Så det helt store genembrud sker først, da han kommer i plejefamilie. "
Andrea	<p>Mor: "[Døgninstitutionen] har hjulpet hende meget, og hun har udviklet sig, og hun kan klare flere ting"</p> <p>Andrea: "Der var noget inde i mig, der blev lettet, fordi jeg vidste, at de har styr på, hvad de laver"</p>	<i>Ingen udsagn</i>
Thomas	Far: "Han var meget mere rolig, og han var ikke så konfliktsøgende (...) Det var	<i>Ingen udsagn</i>

Anbragtes pseudonym	Udsagn om positiv virkning	Udsagn om ingen eller negativ virkning
	<p>ligesom om, at han hvilede mere i sig selv"</p> <p>Mor: "Han var et helt andet menneske. Han fik noget ro som gjorde, at han slappede langt mere af, og han passede sin skole hver dag"</p> <p>Thomas: "Det har hjulpet mig, at jeg kan være meget mere sammen med folk, og der er ikke hele tiden problemer. Jeg kan være sammen med andre."</p>	
Kristian	Far: "det har været godt, at [han] kom ud og være derude og få ro på sit liv"	<i>Ingen udsagn</i>
Katrine	Mor "Det er jo en anden [pige], der er blevet mere moden for det første, og man kan også godt mærke, at hendes selvværd og selvtillid har fået et boost, og hun er blevet bedre til at bruge sig selv som guide, hvis man kan sige det sådan, hvor hun vender det lidt i sig selv.	<i>Ingen udsagn</i>
Emil	Mor: "Nu har han drømme igen. Og bare at se, at han er glad, når han går i skole og glad, når han kommer hjem, det er guld værd. Jamen, det er det virkelige, når man har haft den kamp i alle de år."	<i>Ingen udsagn</i>
Sarah	Far: Opholdet har været effektivt og støttende. Det har udviklet [hende] i en god retning. (feltnoter)	Far: For meget uro [på døgninstitutionen] til at samarbejde med hende på stedet (feltnoter)

Katrines mor ligger vægt på, at anbringelsesforløbet har styrket datterens tro på sig selv:

"[D]et var et rigtig godt forløb, og Katrine har fået rigtig, rigtig meget ud af det. Helt vildt hvad hun har lært - også om sig selv. I bund og grund handlede det også meget om lavt selvværd og selvtillid, og hun har simpelthen haft brug for at få noget opmærksomhed, og så har det jo været det forkerte sted, hun har fået det, og det har hun i hvert fald fået ret godt styr på. Det er noget af det, hun har lært ret godt derude." (Katrines mor)

Særligt den specialiserede hjælp, som Katrine, ifølge hendes mor, har fået på døgninstitutionen, har været med til at sikre, at Katrine fik den støtte, som hun havde behov for:

"Hun har fået den hjælp, hun har haft brug for helt specifikt, og der er blevet arbejdet helt specifikt med nogle ting. Katrine har faktisk gået til psykolog i en periode, og det var jo sådan meget forskelligt, hvad de arbejdede med og sådan lidt mere generelt. Her er der blevet slået ned på nogle ting, og det har hjulpet, og Katrine kan også selv se, at det har hjulpet." (Katrines mor)

En anden familie med positiv vurdering af forløbet er Thomas' familie (F5). Det drejer sig ifølge Thomas' far både om en god faglig og personlig udvikling hos Thomas:

"Thomas begyndte lige pludseligt at lære noget, og Thomas kunne lige pludselig stave, og det gik ret stærkt. Altså, han blev ikke helt vildt god til at stave, men han kan da stave nu. Han kunne hverken læse eller skrive [før]. Det var også tydeligt at mærke på Thomas (...) han blev en helt anden person (...) han lignede jo sådan en lille grå mus, der var vred hele tiden. Det forsvandt stille og roligt. Jamen også måden han var på, hvor du kunne mærke, at han havde det godt." (Thomas' far)

Også Thomas' mor mener, at sønnens adfærd har forbedret sig markant:

"Der var nogle problemer med skolen, hvor han kunne smadre et helt klasse-lokale, og han var ond imod lærerne, hvor han gjorde dem fysisk ondt, og det stoppede (...) Alt den der negative adfærd han havde, den stoppede faktisk, og det har jo været i kraft af, at der har været tydelige voksne omkring ham derude." (Thomas' mor)

Også Thomas selv vurderer, at opholdet på døgninstitutionen har bidraget med noget positivt til hans udvikling.

"Jeg har lært at styre mit temperament (...) Før kunne jeg bare gå over til en lærer, og så bare slå hende, men sådan er jeg ikke længere. Da jeg var mindre, der kan jeg godt huske, hvordan jeg var. Der skulle der ikke meget til." (Thomas)

Også Signes familie synes, at anbringelsesforløbet har været positivt. Hendes far opfatter således indsatsen som et meget vigtigt vendepunkt for sin datter:

"Jeg kan engang imellem vågne op fuldstændig gennemblødt af koldsved om natten og tænkte: "Hvad skulle vi have gjort? Og hvor ville Signe være endt, hvis vi ikke havde fået den støtte og den hjælp fra blandt andet [døgninstitutionen]?" (...) Før da var hun tilknyttet AKT og skolepsykologer og havde professionelle dygtige folk tilknyttet i skolen, men det var bare ikke nok. Jeg kan virkelig blive skrækslagen over, hvad der ville være sket med hende, hvis hun ikke var blevet taget sådan om (...) jeg [kan] være nervøs for, om hun havde været her i dag. Så simpelt er det." (Signes far)

Signe selv har dog ikke på samme måde en opfattelse af, at anbringelsesstedet var en udelt positiv oplevelse. Tværtimod vurderer hun, at hendes udvikling primært skyldes hende selv:

"[D]et er ikke fordi, at [døgninstitutionen] har givet mig nogle redskaber, det er fordi, at jeg (...) rykket mig sådan, at jeg ikke længere bare kan finde på at ligge derhjemme længere og bare have ondt af mig selv og være træt og ikke gide i skole og fortælle folk, at jeg har det dårligt. I dag ville jeg tage i skole og så ikke fortælle nogen, at jeg har det dårligt, fordi [døgninstitutionen] har lært mig at det eneste, der betyder noget, er bare, at der står i papirerne, at jeg går i skole."(Signe)

Dog har nogle af medarbejderne på døgninstitutionen været et positivt bekendtskab for Signe, hvilket peger på, at den pædagogiske relation har været vigtig for Signes udvikling:

"Det eneste jeg har fået ud af [døgninstitutionen] er [personale] V, H, A og P. Det er de mennesker, men det er jo ikke sådan, at jeg ikke havde kunnet få noget ud af dem, hvis jeg havde mødt dem på andre måder"(Signe)

Sammenfattende gives der i alle de interviewede familier udtryk for, at anbringelsesforløbet overordnet set har været virkningsfuldt, i hvert fald på nogle af de anbragtes livsområder. For nogles vedkommende er der i forældrenes opfattelse tale om markante vendepunkter i deres børns liv, mens familierne i andre tilfælde ikke har oplevet en ligeså markant positiv udvikling i børnenes trivsel.

5 Familiecentreret indsats

Vi vil nu vende blikket mod indholdet af anbringelsesforløbene og forældres og anbragtes oplevelser af, i hvilken udstrækning principperne er omsat i praksis, og hvordan de i så fald kommer til udtryk, set fra deres perspektiv.

Det første princip i konceptet om intensive anbringelser er, at indsatsen skal være familiecentreret og konsekvent og indgående skal involvere den unges familie i behandlingsarbejdet på institutionen. Forældre og det nære netværk får således et selvstændigt fokus i indsatsen. Det sker gennem tre fokusområder:

- Skabe "et fælles projekt" med familien, som giver mening og motivation
- Styrke relationer og samspilsmønstre i familien
- Afdække og inddrage ressourcer i netværket

Skabe et "fælles projekt" med familien, som giver mening og motivation

En central del af indsatsen er, at den anbragtes nære netværk ses som en central samarbejdspartner og vigtig brik i forhold til, at indsatsen bliver en succes. Det stiller krav til en meningsfuld involvering af de anbragte børn og unge samt deres familie. I praksis betyder det, at den anbragtes familie føler, at indsatsen omkring barnet eller den unge er et fælles projekt. Personalet skal tilrettelægge anbringelsen som et tilbud for hele familien, hvor indsatsen for barnet ses som en del af indsatsen for familien og ikke som adskilt fra forældrenes eventuelle udfordringer.

Desuden er det vigtigt, at forældrene indgår som en del af hverdagen på anbringelsesstedet og ikke af personalet anses som gæster, der alene kommer, når de er inviteret. Anbringelsesstedet er åbent for forældrene, skjuler ikke noget for dem og forventningerne afstemmes tydeligt og eksplicit (Møller & Ilsvard 2018).

Nedenstående tabel samler beskrivelser af, i hvor høj grad forældrene i interviewene giver udtryk for at være blevet involveret i anbringelsesforløbet samt deres oplevelse af ejerskab til indsatsens mål og indhold.

Anbragtes

pseudonym Familiernes oplevelser af ejerskab til indsatsen

Lotte	Mor indgår i høj grad som en del af hverdagen på anbringelsesstedet, både i forbindelse med konflikthåndtering, men også ved samvær. Hun arbejder på de samme ændringer som anbringelsesstedet, og med de samme rammer og på den måde er der tale om et fælles projekt. Det, at hun har været meget på stedet og har følt sig hjemme, fremhæver hun som årsagen til, at hun har været glad for at have sit barn på [døgninstitutionen]. Mor fremstår meget motiveret for at bidrage til ændringer hos datteren, fordi hun oplever, at det er hendes egen skyld, at datteren i dag har det, som hun har.
Signe	Mor oplever ikke at være så meget involveret i datterens hverdag, som hun gerne ville. Ligeledes føler hun ikke, at hun kan påvirke 'reglerne' på stedet. Far sætter derimod stor pris på den grundige information og de mange opdateringer, han har fået i forløbet, men har ikke søgt indflydelse, fordi han havde 'kastet håndklædet i ringen'. Han synes, det er 'underligt' at komme på institutionen, men oplever at man på stedet er imødekommende.
Kasper	Far oplever at have været involveret, særligt gennem møderne, men også at noget har været 'ude af forældrenes hænder', fordi der er kommet professionelle folk

Anbragtes**pseudonym Familiernes oplevelser af ejerskab til indsatsen**

	på. Mor føler sig forstået og lyttet til, hvilket indikerer, at hun behandles som samarbejdspartner. Hun har ofte kontakt med stedet (meget involveret) og udtrykker at de har prøvet at finde løsninger 'ved fælles hjælp'.
Andrea	Mor oplever ikke at være informeret om alt. Mor synes, at møderne primært omhandler indsatsens omkostninger og kommunes økonomi, hvilket hun ikke vil diskutere. Hun kan godt lide stedet. Far oplever at være rimelig godt informeret. Han har tillid til, at pædagogerne ved bedre end han, og derfor søger han ikke meget indflydelse, men oplever at de indvendinger han kommer med imødekommes.
Thomas	Far føler sig involveret pga. meget og løbende information, hvilket han er taknemmelig for. Han mener ikke, at han kan tilbyde sønnen noget godt, og holder derfor afstand. Stedet har forsøgt at arbejde med temaer med sønnen, som F har ønsket, og han oplever dermed at føle sig lyttet til, selvom de efter hans oplevelse ikke altid lykkes med arbejdet. Mor føler sig lyttet til, taget seriøst, inddraget og at der har været brug for hende, hvilket hun sætter meget stor pris på. Hun giver udtryk for, at det har været hårdt arbejde, hvilket også indikerer ejerskab. Dog er hun ikke enig i, at far skal inddrages.
Kristian	Far oplever at være blevet imødekommet i den forstand, at han har holdt de ugentlige møder med en medarbejder fra Perlen ude på sit arbejde.
Katrine	Mor oplever at kunne komme med forslag, men ikke at have meget indflydelse. Føler at nogle pædagoger er gode til at informere hende. Føler sig velkommen på stedet, og synes, at det minder om en efterskole.
Emil	Mor oplever at være involveret i den forstand, at hun har modtaget råd og er blevet lyttet til. Hun synes, at noget af det positive har været, at hun har kunnet være involveret i hans hverdag. Hun udtrykker dog, at det var anbringelsesstedets forløb, hvilket indikerer fravær af ejerskab. Hun har følt sig meget velkommen, og at der var rum til hende. Far forsøgt inddraget uden held.
Sarah	Far kommer på stedet og indgår i hverdagen. Han giver udtryk for, at han i nogle tilfælde er blevet lyttet til, mens han ikke er blevet imødekommet i andre tilfælde. Han oplever at mangle information/indsigt i nogle tilfælde.

De fleste familier til de anbragte i undersøgelsen giver udtryk for, at de i større eller mindre udstrækning har oplevet sig involveret, og at de har haft medbestemmelse over aktiviteter og elementer af anbringelsen. Nogle af dem, som oplever en relativt høj følelse af medejerskab af projektet, er Kaspers familie. Kaspers far udtaler således:

"Jamen, vi havde nogle hyggelige timer. Helt sikkert. Hvor vi – hvad skal man sige – der var frie hænder, altså. Jeg kunne tage Kasper med et sted hen, vi kunne tage på en café og få et eller andet eller vi kunne tage i Bauhaus, hvis jeg skulle have købt et eller andet herhjem til, jeg var i gang med, ikke? Sådan en 'far og søn'-ting. Eller vi kunne ligge inde på hans værelse og spille eller være på nettet, bare hygge os, ja. Så der var lidt frie hænder også der, så det har været positivt" (Kaspers far).

Det er tilsyneladende lykkedes at skabe en fornemmelse af medbestemmelse hos Kaspers far og en følelse af, at den tid han tilbragte med Kasper under anbringelsen, foregik på hans

og Kaspers præmisser og med de aktiviteter, de synes gav mest mening uden, at personalet definerede dette henover hovedet på dem.

Kaspers mor har også en positiv oplevelse med dette fokuspunkt, og hun oplever, at de ansatte værdsætter samarbejdet med familien, og at de påskønner familiens involvering. Da Kaspers mor bliver spurgt om, hvorvidt hun føler, at der bliver lyttet til hendes erfaringer og input, svarer hun således:

"Helt sikkert. Hele vejen igennem. Og det var dejligt og så prøve for en gangs skyld. Jeg tror efter mange år med kommunen og sådan noget, hvor der ikke er sket noget som helst, så var det virkelig fantastisk at blive lyttet og mødt med forståelse fra deres side af (...) Jeg synes, at vi havde et helt fantastisk samarbejde og vi arbejder meget tæt. Og var i røret med hinanden, altså flere gange i ugen, vil jeg sige. Også ud fra de problemer, de oplevede med ham, ikke også? Der havde vi en god snak om; Hvad har vi gjort i de situationer? Hvad kan vi eventuelt gøre" (Kaspers mor)

Kaspers mors udtalelser kan tolkes i retning af, at hun oplever, at hun indgår i Kaspers anbringelse som en ligeværdig samarbejdspartner. Hun giver udtryk for at blive lyttet til, og at hun desuden blev taget med på råd om de udfordringer, som personalet oplevede Kasper havde.

Emils mor oplever på samme måde, at personalet værdsatte familien som en ligeværdig samarbejdspartner og lyttede til hendes egne erfaringer med den anbragte. Hun fortæller herunder, hvordan hun oplever, at personalet på anbringelsesstedet ændrer praksis på baggrund af hendes erfaringer:

"Jeg synes, de har været gode de netværksmøder, fordi der er plads til, at alle kan komme med noget. Også som forældre, hvor der er plads til, at du kan sige, hvis du har oplevet noget, eller der er noget, du synes, der måske skal gøres anderledes eller et eller andet. Der er plads til, at man kan blive hørt, og jeg synes altid, det er rigtig gode svar, man får derhøve" (Emils mor).

Lottes familie oplever en vis grad af medbestemmelse og følelse af fællesskab omkring anbringelsen. Lottes mor svarer således på spørgsmålet om, hvorvidt hun føler, at hun har haft indflydelse på projektet:

"Nej, jeg havde ikke direkte indflydelse på, hvad de arbejdede med, men jeg har været med inde over den, hvor at de har valgt et eller andet anden tilgang, så har jeg også været en del af den tilgang. Netop for at vi alle sammen arbejdede på det samme [...] Ja, og satte de samme, hvad skal man sige, firkantede kasser for hende, ikke også? Det kan jo ikke hjælpe noget, at hun må ét på [døgninstitutionen], og så må man noget andet derhjemme. Der er man ligesom nødt til at holde hende i de der rammer" (Lottes mor).

Selvom Lottes mor umiddelbart ikke føler, at hun havde en direkte indflydelse på personalets arbejdsmetoder, så viser hendes svar alligevel, at hun har taget ejerskab for indsatsens indhold, og at hun føler, at hun havde en ligeværdig aktie i at implementere metoderne i Lottes liv og hverdag.

Nogle familier oplever kun en begrænset involvering og en lav følelse af medejerskab. Andreas mor giver udtryk for, at hun somme tider har følt sig hægtet af, da hun ikke forstår det, personalet involverer hende i. Følgende er et eksempel på dette:

Andreas mor: "Når vi sidder til mødet flere mennesker [personale, kommune m.fl.] og min eksmand og jeg (...) Jeg synes kun, at de tænker på økonomi, og at hun skal presses videre. Jeg har aldrig haft et okay møde."

(...)

Interviewer: "Så du turde ikke rigtig sige noget til de møder?"

Andreas mor: "Nej, fordi jeg kommer og tror, at det er et okay møde, men når jeg så sidder til mødet, så tænker jeg bare: "Okay, jeg gider ikke diskutere mere."

Her er personalet tydeligvis ikke lykkedes med at få Andreas mor til at føle sig involveret. Beskrivelsen fra Andreas mor tolkes sådan, at personalet i denne situation handler hen over hovedet på familien, og at inddragelsen mest opleves som en orientering.

Kun én familie har følt, at der har været et lavt niveau af indflydelse og medejerskab. Adspurgt om han føler, at han har haft indflydelse på selve opholdet, svarer faderen til Signe således:

"Men jeg ønskede ikke at have ret meget indflydelse. Jeg lagde mig fladt ned og sagde: "Nu er der nogen, der er klogere på det her end mig". Og vi [havde] kastet håndklædet i ringen. Vi vidste ikke, hvad vi skulle gøre, så det var med blind tillid, at hun kom derind. Så den indflydelse, vi havde, var jo meget lille, fordi vi ikke havde noget ønske om det (...) I de få tilfælde, hvor jeg sådan svagt husker, at vi har påpeget nogle ting, så har der ikke været nogen problemer i at få gehør for det." (Signes far).

Her giver han udtryk for, at grunden til, at han ikke havde nogen indflydelse på datterens anbringelse, var, at han ikke ønskede det, da han selv havde givet op. Han nævner dog også, at han i de tilfælde, hvor han har søgt indflydelse også har fået det.

På tværs af interviewene giver familierne langt overvejende udtryk for, at personalet på døgninstitutionerne i både udtryk og handling har arbejdet for at involvere familien til den anbragte og været imødekommende overfor deres perspektiver og vurderinger. I flere tilfælde tages familien med på råd, og de interviewede forældre giver for de flestes vedkommende udtryk for, at de følte sig hørt og forstået af personalet.

Styrke relationer og samspilsmønstre i familien

Et selvstændigt indsatsfokus i den intensive anbringelsestilgang handler om at styrke familiefunktionen og de samspilsmønstre familien har. Det kan medvirke til at sikre stabilitet i det omsorgsmiljø, man sigter mod at børnene og de unge skal bo i efter anbringelsen og dermed øge sandsynligheden for, at de kan blive udskrevet til en mindre indgribende foranstaltning. Det betyder, at personalet på anbringelsesstedet kommer til at bruge meget mere tid med børnenes og de unges omsorgsgivere og andre aktører i deres liv uden for institutionen, end det ellers er normen.

Her er det blandt andet vigtigt, at personalet har fokus på familiens ressourcer og har et dynamisk udviklingsperspektiv på familien, hvor der løbende arbejdes med at forbedre relatio-

ner og samspilsmønstre. Det er således vigtigt, at personalet ikke (kun) har fokus på fejl og mangler i familien.

Der skal også være opmærksomhed omkring, at personalets relation til barnet er vigtig, men midlertidig. En stærk relation mellem barn og personale anvendes som middel til at nå andre mål, blandt andet til at styrke relationen mellem barn og familie, og til at åbne nye muligheder for barnet.

Nedenstående tabel samler familiernes oplevelser inden for dette fokusområde.

Anbragtes pseudonym	Familiernes oplevelser af, hvorvidt indsatsen har haft fokus på familiens relationer og samspilsmønstre
Lotte	Mor værdsætter muligheden for sparring i forhold til egne frustrationer over datterens adfærd samt ift. egne muligheder for at ændre adfærd overfor datteren. Hun har brug for, at familien er involveret og forstår problematikkerne, hvilket også har været tilfældet.
Signe	Mor har sat stor pris på at kunne spare med netværksmedarbejderen bl.a. om forholdet til datteren. Der er arbejdet på at forbedre relationen mellem forældrene og far fortæller, at der er blevet arbejdet med hans egne udfordringer.
Kasper	Far oplever, at der også har været fokus på hans udfordringer, og at samtalerne har givet ham en anden forståelse af hans søn. Mor mener, at noget af det bedste ved indsatsen er, at der er blevet arbejdet på, og skabt, en bedre relation til sønnen.
Andrea	Mor giver udtryk for at have lært meget om, hvordan hun skal agere ift. datteren samt samarbejde med datterens far. Far er blevet støttet i at håndtere datteren, men har ikke haft støtte til at håndtere egne udfordringer eller ønsket at have det.
Thomas	Far 'har det fint med' at de hjælper ham til at blive en bedre forælder. Han synes det er godt at have besøg af kontaktpersonen, som har givet ham værktøjer i håndteringen af både sønnen og forholdet til ekskonen. Mor har sammen med personalet arbejdet på, hvordan hun "håndterer sønnen".
Kristian	Kontaktperson arbejder bl.a. på at forbedre samarbejdet med mor. Far er blevet talt med om egne udfordringer og har fået værktøjer til at håndtere sønnen, hvilket har været fantastisk.
Katrine	Mor har talt med netværkskoordinatoren om bl.a. hvordan hun håndterer datteren efter hjemsendelse, hvilket har været dejligt.
Emil	Mor oplever, at der har været et samlet fokus på familien, og at hun har fået redskaber som mor. Hun har også talt med netværksmedarbejderen om egne udfordringer. Begge dele har været meget hjælpsomt.
Sarah	Far støttes til at fortsætte arbejdet med datteren, men han ønsker ikke at tale med personalet om egne udfordringer, fordi han ikke mener, at 'tingene skal blandes sammen'.

Næsten alle adspurgte har haft en positiv oplevelse af denne del af den familiecentrerede indsats og føler, at det har gavnet de dynamikker og samspilsmønstre familierne har haft internt, hvilket har ført til et større overskud hos familiemedlemmerne til at støtte op om den anbragte.

Lottes mor fortæller i følgende udsagn, hvordan møderne med netværkskonsulenten har hjulpet hende til at få et andet perspektiv på sit barns adfærd samt helt konkrete værktøjer til at forbedre samværet med datteren og håndtering af svære situationer:

"Ja, og det har fungeret rigtig godt (...) Også i forhold til at jeg bor alene, at jeg kunne have en at sparre med, fordi det havde jeg brug for, fordi der var

rigtig mange frustrationer i, hvorfor er det lige, at min datter hun ter sig, som hun gør?" (Lottes mor).

Signes far oplevede også et positivt fokus på familiens dynamik og at den indsats, der blev gjort for at forbedre forholdet mellem ham selv og Signes mor, hjalp til at forbedre kommunikationen med Signe. Dermed blev anbringelsen til et fælles projekt, hvor begge forældre kunne stå sammen med personalet om at hjælpe Signe. Signes far fortæller desuden om, hvordan personalet hjalp ham til at få konkrete redskaber, som han kunne anvende til at komme igennem det, som for ham var en livskrise:

"Ja det var sådan en tretrinsraket, fordi der var jo fokus på mig, der var fokus på [Signes mor], der var fokus på [Signes mor] og mig og så var det jo selvfølgelig fokus på Signe og fokus på samarbejdet mellem Signe og os og fokus på samarbejdet mellem Signe og [Signes mor] og mig individuelt også [...] hun [personale V] evnede jo egentlig at behandle mig også, sådan som en psykolog ville gøre." (Signes far)

Også Signes mor var på samme måde glad for den indsats personalet gjorde for den interne kommunikation i familien, og for den indsats de ligeledes har ydet overfor hende:

"Det var fantastisk. Altså (personale V) har været på 24-timer i døgnet en overgang for mit vedkommende, når jeg var ked af det, og når jeg var utryg, når Signe stak af, og når Signe hun skulle det ene og det andet, så kunne jeg altid ringe til [hende] og det benyttede jeg mig af." (Signes mor)

Begge Signes forældre beskriver, hvordan det er lykkedes at forbedre samspilmønstrene i familien og styrke de interne relationer mellem forældrene og barnet. Det er desuden tydeligt, at begge forældre oplever, at personalet har haft et stort fokus på familiens behov, da de begge oplever at blive hjulpet i personlige kriser og nedture.

Kaspers far fortæller i sit interview om det fremskridt, han har oplevet i sin relation til Kasper. Han fortæller, hvordan hans forhold til Kasper er blevet vægtet højt i indsatsen, da personalet har formået at lade ham om den gode kontakt, og i stedet har overtaget når situationerne har været tilspidsede. Dette har bevirket, at Kaspers far oplever at kontakten i dag er væsentlig bedre, end den var i begyndelsen af anbringelsen. Kaspers far fortæller:

"Det har givet mig en anden forståelse af Kasper også. Helt sikkert (...) Også det med at få en god relation til Kasper. Fordi den har været skidt i lang tid, mens han boede hjemme. Så det der med langsomt at få opbygget en god kontakt med ham (...) Og hvis det var skidt, så kunne vi få lov at bakke ud, og så overtog de. Så forholdet med Kasper blev meget bedre" (Kaspers far)

Kristians far har også oplevet, at personalet har involveret sig direkte i hans velbefindende og han forstår, at hans handlemønster har en indflydelse på den anbragtes situation og adfærd. Han føler, at personalet har haft fokus på hans ressourcer og at de har forsøgt at forbedre disse, så samspilmønstret med Kristian kunne forbedres. Kristians far fortæller om konkrete redskaber, som personalet har forsøgt at give ham, til bedre at håndtere sin relation til Kasper. Adspurgt om hans oplevelser med dette fokusområde, svarede han følgende:

"Jeg har mødtes med [personale S] nede på en cafe, hvor vi har siddet og fået en kop cappuccino og siddet og snakket, inden Kristian også kom hjem (...) Jeg kan godt se, hvad der vil være bedre for Kristian, men nogle gange, så er

det måske også rart nok, at der nogle andre, der snakker med Kristian. Og de ligesom kommer og fortæller mig: "Jamen Kristian, han ser måske på det sådan her. Det er ikke sikkert, han lige giver udtryk på her måde, men ja". Det er værktøjer - kan man sige - som vi alle sammen har brug for hele tiden" (Kristians far).

Andreas mor fortæller ligeledes om redskaberne, personalet bidrog med under hendes daters anbringelse, og om de muligheder, dette har givet hende for fortsat at støtte Andrea i fremtiden:

"Vi har lært (...) hvordan vi skal snakke med Andrea, og hvad vi skal sige, når hun ikke har det så godt. Og hvad vi siger, hvis hun har det skidt og hvad det er, der gør hende okay, og hvad der gør hende ked af det. Så vi har lært flere ting af Andreas kontaktperson på [døgninstitutionen]. Vi har lært meget." (Andreas mor).

Hun fortæller videre, at personalet også har engageret sig i hendes liv og har søgt at hjælpe hende med hendes problematikker samt hendes forhold og samarbejde med hendes eksmand, hvilket hun finder positivt og opfatter som noget, der har styrket hende:

"Ja, vi har haft en ung pige, der kommer, og så snakker vi sammen hjemme hos mig sammen med mig og min eksmand omkring, hvordan vi skal samarbejde, og hvad vi skal arbejde med (...) Nogle ting, som hun fortalte mig, var da svært. Men det var fint og dejligt, og også hvordan, jeg har det nu, og hvordan jeg havde det før. Jeg synes, at det var en god ting (...) Jeg bliver mere stærk, jeg bliver udviklet, og jeg har lært flere ting" (Andreas mor).

Andreas far er dog ikke helt af samme opfattelse i forhold til betydningen af personalets involvering i hans liv. Adspurgt om han følte, at personalet involverede sig i hans liv og udfordringer, og hvad han syntes om dette, svarede han følgende:

"Nej, egentlig ikke. Det gjorde de faktisk ikke nej. Altså hvis hun havde været hjemme, så snakker vi om tingene, og hvis vi havde haft en episode, hvor hun har været ked af det, og hvor hun ikke gad det ene eller det andet. Ellers så nej, det gjorde vi ikke." (Andreas far)

Efterfølgende blev han spurgt, om han savnede dette som en del af indsatsen:

"Nej, egentlig ikke, for det skal ikke handle om mig. Det skal handle om Andrea, og vi skal have fokus på at få hende op at køre, og det er hendes liv, der skal fremadrettes. Jeg er jo der, hvor jeg er, og selvfølgelig kan det også påvirke Andrea. Det der er, det er jo, at man ligesom kan skelne det ene fra det andet, så når det er Andrea, så er det Andrea." (Andreas far)

For Andreas far har det ikke haft interesse, at indsatsen skal involvere sig i hans liv, og hans udtalelser tyder på, at personalet heller ikke har arbejdet på at gøre det, og på at han oplever et dialektisk forhold mellem sit eget og den anbragtes velbefindende. Han finder heller ikke, at disse to ting skal blandes sammen, selvom han erkender, at det kan have en indflydelse på hinanden.

Sammenfattende er det dog mønstret i interviewene, at personalet i de anbringelsesforløb, vi har belyst, har interesseret sig ganske indgående for, hvordan relationen mellem de anbrag-

te børn og unge og deres forældre kan styrkes. Det har både givet sig udtryk i, at personalet har søgt at øge forældrenes forståelse af deres børns problemstillinger, ressourcer og udfordringer samt har drøftet forældrenes eventuelle egne udfordringer med dem.

Afdække og inddrage ressourcer i netværket

For at lykkes med dette fokuspunkt, er det vigtigt, at personalet udfordrer egne antagelser om, hvad netværket kan og er rummelige i forhold til, hvilken betydning og mening barnet får ud af sit netværk. Det kan true indsatsen på dette område, hvis personalet netop har for få forventninger om ressourcer i netværket, og netværkets holdninger opfattes som kritik.

Det er desuden vigtigt, at personalet er meget aktivt i undersøgelsen af barnets netværk. Netværket ansues meget bredt, og der skabes tid, proces og mulighed for at afdække, engagere og ansvarliggøre netværket løbende. Det kan være en hindring for dette, hvis personalet har en opfattelse af, at netværket skal være "normalt" for at kunne inddrages, og der ikke tænkes bredere end den nære familie.

Slutteligt er det vigtigt for, at indsatsen på dette fokusområde lykkedes, at de kammerater, som den anbragte selv vælger, lukkes ind, og at personalet har stor opmærksomhed på at påvirke en positiv udvikling gennem grupper og ikke kun individuelt gennem barnet.

Anbragtes pseudonym	Familiernes oplevelser af om indsatsen har haft fokus på inddragelse af familiens netværk
Lotte	Morbror har været involveret, men mor og broderen er meget forskellige, hvilket har gjort hans involvering vanskelig. Til åbent hus på stedet har mor forsøgt at involvere hele familien.
Signe	Mor oplever ikke, at netværk er blevet involveret. Den unge indikerer, at netværk er afdækket, men ikke involveret. Tætte venner har dog været på besøg.
Kasper	Familien har været involveret i netværksmøde. Inddragelsen har dog mere været i form af afdækning af, og kommunikation til, netværket. Man har ikke kunnet trække på netværket.
Andrea	Den unges farmor og farfar har været involveret i forbindelse med familierapi og besøg, men ellers ikke.
Thomas	Faster har været inddraget i forbindelse med overvejelser om, hvorvidt sønnen skulle bo hos hende. Mors familie er der også blevet spurgt ind til, men de er hurtigt udelukket.
Kristian	<i>Ingen udsagn</i>
Katrine	Aflastningsmor har været inddraget efter datterens ønske og søsteren har været med til møder.
Emil	Inddragelsen af mors familie som har deltaget i møder, og bakket op, har betydet meget.
Sarah	<i>Ingen udsagn</i>

En af de, som føler, at det er lykkedes at inddrage netværket, er Lottes mor. Hun fortæller, hvordan hendes bror er blevet involveret til trods for uoverensstemmelser dem imellem. Her tyder det på, at det er lykkedes hende og personalet at tænke udover den nære familie og desuden skabe et rum gennem et "åbent hus" arrangement, hvor det bredere netværk kan støtte op omkring Lotte under trykke rammer.

"Men altså i forvejen er min bror og jeg ligesom nat og dag, og han har aldrig været vildt begejstret efter, at jeg overhovedet kunne finde på at anbringe hende. Han synes, at det var forfærdeligt, at jeg kunne finde på at sætte hende i sådan et offentligt regi (...) og [døgninstitutionen] havde også åbnet hus i september hvert år, og der har vi også så vidt muligt involveret dem alle sammen i det og inviteret dem alle sammen til at være med. Også for at bakke Lotte op i, at vi kommer der, når de holder noget, selvfølgelig gjorde vi det". (Lottes mor).

Emils mor har mærket det overskud, det har givet både hende og Emil, at det har været muligt at trække på Emils netværk under anbringelsen:

"[D]et var sådan, at det lå åbent for, at familie de kunne komme med til de store møder, vi havde. Søskende, ja alt, hvad der ellers er relateret til, kunne få lov til at deltage. Og alle de gange, der har min mor været med, og [familiemedlem K] har været med, og hans storebror [familiemedlem M] har også været med (...) jeg har haft en god opbakning fra min familie. Men det har også betydet meget for mig, men det har også betydet meget for Emil (...) Og også det, at vi har fået lov til at komme og besøge ham og også til møderne. At familien bliver inddraget i det hele taget, det betyder rigtig meget i det her forløb. At man har den støtte og opbakning i sit bagland, det betyder rigtig meget." (Emils mor).

Der er to familier, som kun delvist følte, at det var lykkedes at trække på netværket til den anbragte. I Kaspers tilfælde skyldtes dette, ifølge Kaspers forældre, at det blev vurderet, at Kaspers problematikker var for store til, at dette kunne lade sig gøre. Kaspers far udtaler således:

"Vi var igennem alt det der, også i deres pædagogiske undersøgelse, ikke også? Hvor de jo selvfølgelig tog ud og snakkede med det tætteste familie, vores forældre og jeg kan ikke huske, om de snakkede med min søster også? Men det var ligeså meget det der med at placere os. Altså, hvad er vi for nogen? Og hvad kan vi tilbyde, og hvad kan de? Og det er jo selvfølgelig også hele den der anbringelsesting - kan man trække på netværket? Men det blev vurderet med det samme: At det kan man ikke med hans udfordringer. Men der blev holdt netværksmøde for hele familien på et tidspunkt, og det var ligeså meget os, der gerne ville have det også. For det var et stort chok for vores familie også, at alt det her skete og svært at forstå". (Kasper far)

Til trods for, at det ikke lykkedes, oplevede Kaspers far altså, at der blev gjort en indsats fra personalets side, og at det var en hjælp for familien og deres forståelse for situationen, at de blev inddraget i anbringelsen.

Kun én af de familier, som udtalte sig omkring dette fokusområde, følte ikke, at det var lykkedes at få inddraget den anbragtes netværk. Signes mor mener ikke, at Signes netværk har været forsøgt inddraget. Følgende er et uddrag af et interview med Signes mor:

Interviewer: "Involverede [døgninstitutionen] andre i jeres familie i selve anbringelsen?"

Signes mor: "Nej eller hvad mener du?"

Interviewer: *"Det er nogle gange, at man kontakter det netværk, der er omkring familien. Det kan være, at der er nogle andre personer i netværket eller i familien, som barnet vil have godt af at have kontakt med."*

Signes mor: *"Nej, det gjorde de ikke".*

Den anbragte selv fortæller dog, at personalet forsøgte at afdække netværket gennem relations- og netværkscirkler, men uden held. Følgende er et uddrag af et interview med Signe selv:

Interviewer: *"Du nævnte lige, at I lavede en oversigt over, hvem der var tæt på dig?"*

Signe: *"Ja, det var sådan en rund cirkel med en cirkel rundt om og så videre, og så skulle man skrive i, hvem der var ens nærmeste venner og sådan noget."*

Interviewer: *"Gav det dig noget at lave den?"*

Signe: *"Nej, men jeg tror da, at det kunne være meget sjovt at kigge tilbage på i dag og se, hvem der var tæt på dengang, men det var ikke, fordi det sådan gjorde noget. Jeg tror mere, at det var fordi, at de gerne ville vide, hvem man havde tæt på."*

Ser man overordnet på alle udtalelserne omkring netværksinddragelse, er det tydeligt, at der i de fleste tilfælde blev gjort forsøg på at inddrage ressourcer i de respektive netværk. Hos dem, hvor det er lykkedes, tyder udtalelserne på, at dette skyldes, at personalet har søgt at inddrage de personer, som den anbragte og den anbragtes familie selv har følt har været de rigtige. Desuden tyder det på, at familierne og de anbragte føler, at det har været en succes, når personalet har skabt et rum på opholdsstedet for venner og familie, som det for eksempel er tilfældet med åbent hus-arrangementer.

6 Integration med andre indsatser

Et vigtigt element i de intensive anbringelser er, at man allerede tidligt i forløbet adresserer de problemer, der måtte være i det miljø, barnet skal ud til efter endt anbringelse. Derfor er det vigtigt, at man hurtigt indgår i et samarbejde med den anbragtes skole eller uddannelse, så dette forhold styrkes og dermed får bedre betingelser for at lykkes efterfølgende.

Det er derfor vigtigt, at der fra personalets side er fokus på, at anbringelsen ikke forstærker barnets eksklusion fra andre systemer, og at personalet har et selvstændigt ansvar for at udvikle strategier for barn og skole, så barnet kan blive i skolen. Det er derfor vigtigt, at personalet ikke primært fokuserer på at socialisere barnet ind på institutionen.

Hvis barnet ikke fra start er i skole eller uddannelse, er det vigtigt, at personalet har fokus på at lægge en plan og skabe motivation hos barnet for at komme i gang hermed så hurtigt som muligt. Her er det vigtigt, at personalet ikke først og fremmest har fokus på at behandle psykiske eller sociale problematikker før skoleproblemer.

Det kan også være vigtigt, at personalet fastholder barnets forældre som omdrejningspunkt for skolesamarbejdet og støtter op om dette. Slutteligt er det vigtigt, at personalet forventningsafstemmer med skolen løbende og integrerer skolens læringsstil på institutionen. Personalet kan desuden træne skolens lærere i strategier, der hjælper barnet i skoleregi, og personalet skal om nødvendigt arbejde for, at skolens lærere tænker anderledes om barnet.

Anbragtes pseudonym	Familiernes oplevelser af, om indsatsen har samarbejdet med skolen
Lotte	Personalet har deltaget i møder på skolen og kontaktpædagogen har besøgt skolen.
Signe	Kontakt mellem skole og anbringelsesstedet vedr. fravær samt 'udsmidning'. Den unge oplever at skolen ved for meget om hende, fordi de har været i kontakt med institutionen.
Kasper	Personalet har deltaget i møder og har fulgt Kasper en dag på skolen. Mor og far er frustrerede over skolen, og her oplever de ikke, at personalet kan hjælpe. Far efter-spørger mere konsekvens fra personalets side, så den unge kommer i skole. Den unge nægter dog.
Andrea	Skolen og personalet er i kontakt vedr. trivsel. Samarbejdet skaber trykthed ifølge far. Den unge synes det er godt, fordi skolen så kender hendes situation.
Thomas	Personalet har møde med skolen og får ændret tilgangen mht. konflikthåndtering mv. på skolen. Samarbejdet opleves som værende rigtig godt. Forældrene oplever stedets indsats overfor skolen som dét, der gør, at det kommer til at fungere for den unge. Den unge synes det er fint, de taler sammen, for så ved han, hvad han gør rigtigt og forkert.
Kristian	Personalet har deltaget i møder med skolen og har fulgt barnet i skolen en dag.
Katrine	Personalet har adgang til skolens intranet og kontaktes direkte af skolen. Der er tilfælde, hvor skolen har taget fat i mor i stedet for at kontakte skolen direkte.
Emil	Kontaktpædagog har kørt alt med skolen, aftaler, møder, ændringer. Kontaktpædagogen er med i undervisningen hver dag hele dagen. Mor har indtryk af, at det var et godt samarbejde, og at det betyder meget for barnet, at det var der.
Sarah	Kontaktpædagog støtter barnet i skolen. Far er ikke tilfreds med kontaktpædagogs måde at tackle barnet på.

I alle ni af de deltagende familier i undersøgelsen er det lykkedes for opholdsstedernes personale at inddrage den anbragtes skole og starte et samarbejde.

Andrea fandt det positivt, at personalet på skolen var involveret i hendes liv, da det gav hende en ro, at personalet forstod hendes problematikker og derfor kunne give hende lidt snor. Hun fortæller således:

"Min kontaktlærer, jeg havde der, og min kontaktperson (...) de havde snakket lidt sammen, for hun ville gerne være lidt med i det, sådan lige i forhold til, at hvis der skete noget, så kunne de ringe til hende. Så hvis der skete noget, så kunne de ringe til hende. Jeg tror, hun ringede et par gange, mens jeg var der." (Andrea)

Også Thomas' familie fandt det positivt, at personalet på døgninstitutionen og hans skole arbejdede tæt sammen, og i sidste ende kunne de se store fremskridt i hans adfærd. Thomas' mor fortæller således:

"Altså, han smadrede jo det hele derude. Men da så [døgninstitutionen] kom ind over derude, kørte hans kontaktperson med ud og afleverede ham, og der var skolemøder, hvor jeg også deltog. Og de lavede et samarbejde, hvor vi en gang om ugen skulle komme med en god historie – altså noget positivt fra skolen og noget positivt fra Thomas – for meget af det var jo ellers negative ting. Det hjalp Thomas rigtig, rigtig meget, at der var en positiv historie (...) De lærte en hel del, og det gjorde Thomas også til sidst. Han kunne jo følge med i undervisningen til sidst, så det var rigtig godt, og det er det, vi prøver at få opbygget med den skole, han er på nu, fordi det fungerer bare." (Thomas' mor)

Ifølge Thomas' mor har et målrettet samarbejde mellem døgninstitutionen og skolen således banet vej for, at der skete en markant forbedring i Thomas' adfærd og skolegang. Hendes fortælling om samarbejdet kan endvidere ses som et forsøg på at træne skolens lærere i strategier, der hjælper barnet, hvilket ligeledes kan have tjent til, at skolens lærere fik et andet syn på Thomas.

Signe og Signes familie er nogle af dem, som ikke fandt det ikke ovenud positivt, at opholdsstedet og produktionsskolen, hvor hun gik under sin anbringelse, var i samarbejde. Hun fortæller således, da hun bliver spurgt, om hendes opholdssted havde en tæt kontakt med hendes skole:

"Det kunne jeg forestille mig, fordi jeg synes godt nok at (...) min lærer, hun hele tiden havde snakket med dem [døgninstitution] i hvert fald. Hun vidste lidt for meget om mig. (...) For det første egentlig bare at jeg boede på [døgninstitutionen]. Det, synes jeg ikke, kom hende ved. Og da jeg blev smidt ud, der var det ikke mine forældre, de ringede til – og det er jo sådan set det, de skal helt lovmæssigt, men det gjorde de ikke – de ringede til [døgninstitutionen], og så var det [dem], der ringede til mine forældre. Det var ikke sådan, det skulle være gjort, og det var jeg også nede at brokke mig over." (Signe)

Signe føler tydeligvis ikke, at samarbejdet var positivt, og hun mente, at produktionsskolens personale vidste mere omkring hendes situation, end hun selv var tryk ved.

Ser man overordnet på respondenternes udsagn på dette område, så tyder udtalelserne på, at der, hvor det er lykkedes at etablere et frugtbart samarbejde mellem døgninstitution og skole, er når samarbejdet i høj grad bygges op sammen med familien og den anbragte selv. Desuden tyder det på, at de involverede parter har oplevet det som en succes, når persona-

let har hjulpet skolen med at implementere strategier for bedre at håndtere den anbragtes problematikker i undervisningen.

7 Realistisk målrettet indsats

I en intensiv anbringelse er det vigtigt, at både barn og forældre har et overblik over den nuværende situation såvel som det fremadrettede forløb. Derfor er det også vigtigt, at indsatsen skal være realistisk målrettet, og at der på baggrund af individuelle planer igangsættes en indsats, der kan fortsætte efter anbringelsens afslutning. Målet er dermed at igangsætte en proces, som kan fortsætte efter udskrivning. Det er derfor afgørende, at institutionens struktur, hverdagsplanlægning og metoder så vidt muligt tilrettelægges, så de efterfølgende kan oversættes til former, som de anbragtes familier eller andre kan videreføre efter udskrivningen.

Det er således vigtigt for, at dette fokuspunkt lykkedes, at der sættes mål for både barn og forældre sammen med familien. Mål og delmål formuleres med fokus på at kunne lykkedes og give familien en oplevelse af fremdrift. Det er essentielt, at personalet anser det for meget vigtigt, at både barn og forældre har en tro på, at målene er realistiske at opnå, og at vejen derhen er mulig. Derfor er det vigtigt at holde for øje, at målene ikke bliver for store og diffuse for familien, og at forældrene ikke kun får besked om, hvad de skal, men også involveres direkte i processen.

Det er vigtigt, at personalet i samarbejde med familien går "på opdagelse" i årsagerne til familiens problemer, og at målene deles op i små skridt, så det gøres tydeligt for barn og forældre, hvordan målene kan nås. Det er i samme ombæring derfor vigtigt, at personalet ikke kun analyserer årsagerne til problemerne på baggrund af egen viden og erfaring.

Det er desuden essentielt, at barn og forældre ved, hvornår der følges op, og hvornår indsatsen slutter, og derfor må indsatsens afslutning ikke udskydes eller blive uklar.

Endelig er det vigtigt, at indsatsen løbende tilpasses familiens udvikling og situation. Det er derfor væsentligt, at beslutninger om indsatsen er underlagt kritisk tænkning og evalueres løbende med forældre og barn. Personaler skal hyppigt afholde møder om fremdrift, årsager, sparring og eventuelle behov for justering.

Anbragtes pseudonym	Familiernes oplevelse af om, indsatsen har været realistisk og målrettet
Lotte	Ifølge mor har der været sat mål, men de har været langsigtede og hun har ikke været involveret.
Signe	Den unge mener, at hun allerede mestrer de mål, som de professionelle har sat for hende, og at man til gengæld ikke arbejder målrettet mod hendes egne mål (at finde/få en lejlighed). Selvom der er mål, oplever hun således ikke indsatsen som rettet mod de rigtige ting. Mor fremtræder indirekte skeptisk overfor nogle af målene, især ift. restriktioner på hendes samvær med datteren. Giver dog udtryk for at have været en del af målsætningsprocessen. Far synes at opleve indsatsen som både målrettet, og også realistisk i den forstand, at målene opnås undervejs.
Kasper	Den unge er med til at bestemme målene, og de opleves som værende realistiske i den forstand, at han føler, at det han arbejder på, rent faktisk bliver bedre. Mor synes indirekte at opleve indsatsen som værende målrettet og baseret på

Anbragtes pseudonym	Familiernes oplevelse af om, indsatsen har været realistisk og målrettet
	små skridt, idet målene er forskellige fra uge til uge.
Andrea	Den unge oplever at være med til at bestemme målene. Hun er meget glad for at have arbejdet med nogle konkrete mål fx ift. at skulle lave mad til de andre på stedet eller gå en tur i byen. Far oplever, at indsatsen er målrettet, og at der går frem efter 'små skridt'
Thomas	Den unge var ikke altid med til at bestemme målene, men han giver udtryk for, at det også var okay, at kontaktpersonen bestemte. Mor oplever, at der altid har været mål, og at målene løbende er opnået. Far er taknemmelig for information om arbejdet og anbringelsesstedets forsøg på at inddrage ham, men bakker ud grundet relationen til ekskone og hendes kæreste.
Kristian	<i>Ingen udsagn</i>
Katrine	Mor opfatter målene som realistiske og meget konkrete. Hun beskriver, hvordan man specifikt har arbejdet med målene og herunder et værktøj, en energikop, som de også arbejder med nu.
Emil	Mor kan indirekte siges at opfatte målene som realistiske i den forstand, at hun nævner, hvor langt han er nået i dag.
Sarah	<i>Ingen udsagn</i>

De fleste af de adspurgte i undersøgelsen har svaret, at der er blevet arbejdet med mål i indsatsen. Heraf er der i en del familier enighed om, at målene er realistiske, og at alle har været inddraget. Én familie er uenige om hvorvidt, at målene er realistiske eller ej, selvom der er enighed om, at alle har været involveret i målsætningen. Én familie mener, at den målsætning, der er blevet sat for den anbragte, er urealistisk. To af de deltagende familier har ikke kommenteret dette område.

En af de måder, hvorpå det skønnes, om den anbragte eller forældrene har oplevet målene som realistiske i denne analyse, er ved at se på, om de kan beskrive konkrete fokuspunkter i målsætningen, og om de i retrospekt kan fortælle, at alle eller enkelte mål er opnået.

En af dem som er positivt stemte omkring den målsætning, som er blevet sat, er Kasper og Kaspers familie. Kasper har i interviewet selv en god fornemmelse for, hvordan målsætningen blev sat, og hvad den gik ud på, og han fortæller følgende om sin egen involvering i processen:

"Ja, vi satte os jo ned og snakkede om, hvad det var, der fyldte og sådan noget. Og så gav de så bud på, hvad der var de største tegn på. Altså, hvad der var allerværst. Og så spurgte de mig, om jeg ville være med til at gøre det bedre og få styr på det. Så sagde jeg bare: "Ja". Og så blev det bedre, nogenlunde" (Kasper).

Kaspers far har ligeledes en god forståelse for, hvilke mål der blev arbejdet med under anbringelsen, hvilket igen er en indikator for, at han selv føler, at han har været involveret i processen, og at personalet ligeledes har sikret sig, at det ikke blev gjort uden om ham. Han fortæller her om hvilke planer, der blev lagt for Kasper:

"Så var der jo retningslinjer, prøve at give Kasper nogle faste rammer, lægge skema ud for ham; det er sådan her, vi gør det. Og det var noget af det [per-

sonale O] var rigtig god til. Så det var ligesom det, det bliver arbejdet med. Han skulle have noget ADHD-medicin kørt ind i samme ombæring også, så blev der jo også arbejdet med i det tidsrum der, hvor han var på [døgninstitutionen]" (Kasper far)

Også Andrea var positivt indstillet i forhold til målene med indsatsen, som hun fandt, blev formuleret i samarbejde mellem personale og hende selv. Hun har ligeledes en god forståelse af målenes overordnede retning. Følgene er et uddrag af et interview på området:

"Det var faktisk en fælles beslutning. Hvis jeg ikke kunne komme på noget, kom hun med et forslag til, hvad vi kunne arbejde med, og så gik vi i gang med det. Så det var mig, der fik lov til at vælge, hvad jeg helst ville arbejde med, men hun var også inde og hjælpe mig, hvis jeg ikke kunne finde noget. [...] Mange gange var det sådan nogle mål med mit liv i forhold til det sociale. Det her med nogle af mine ting oppe i mit hoved, hvor det er svært for mig hver eneste gang, jeg skal noget nyt." (Andrea)

Andrea oplevede også, at målene blev tilpasset hende og hendes situation med jævne mellemrum:

"Men det kunne også være sådan noget med at skulle op og træne, for det havde jeg det ikke så godt med, når der også var andre mennesker. Vi har haft rigtig mange mål. Jeg har også lidt angst, så mange af målene har også været angående det, i forhold til hvilke strategier jeg kan bruge, og hvad jeg kunne gøre næste gang, det skete. Så vi havde faktisk nye mål hver uge, og det skiftede altid angående, hvad jeg måske lige havde haft svært ved." (Andrea)

Thomas' familie oplevede, at målsætningerne for Thomas blev tilpasset løbende, og at familien var involveret i processen og den løbende målsætning. Desuden peger udtalelserne på, at personalet har haft fokus på, at målsætningen skulle tilrettelægges, så de blev en succes for Thomas og hans familie. Thomas' mor udtaler således:

"Thomas var jo inddraget i alt det her sammen med hans kontaktperson, og de satte jo nogle mål, som Thomas skulle opnå inden for en måned eller sådan noget. Og når vi så var indkaldt til møder, og Thomas var med, så fik vi læst op, hvad det var, han havde arbejdet med. Så sad vi og snakkede lidt om Thomas, og hvilke udfordringer der var, og så satte vi nogle mål for, hvad det næste skridt på vejen skal være, som vi kan arbejde hen imod, som enten var for hans skyld eller for min skyld eller samlet set, og der var altid mål. Ved hvert møde var der altid noget, og vi kunne altid sætte flueben ved det: Så fik vi det opnået, og så fik vi det opnået." (Thomas' mor)

I Signes familie var der derimod uenighed om hvorvidt, målene var realistiske og endda retfærdige. På den ene side stod Signe og hendes mor, som følte, at målene blev brugt til både at stigmatisere Signes evne til at klare sig selv og Signes forhold til sin mor. Signes fortælling om målene kan indikere, at personalet ikke har lavet målsætningerne i samarbejde med Signe selv, og ser man på Signes udsagn, så virker det til, at personalet har valgt at analysere årsagerne til Signes problemer på baggrund af egen viden og erfaring, udenom Signe og hendes mor. Signe fortæller således:

"Da jeg boede hjemme ved min mor, der vaskede jeg mit tøj selv nede i kælderens. Og så hvis de kunne mærke, at det hele var lidt turbulent og sådan noget, så spurgte han [pædagog fra døgninstitutionen] mig engang, om han nu bare lige skulle tage mit vasketøj med, nu hvor han alligevel vaskede selv, og så sagde jeg, at det måtte han da gerne, og så stod der i mine papirer, at jeg ikke kunne finde ud af at vaske tøj. Altså, det er jo ikke rigtigt (...) Det var [personale A], der hjalp mig med at finde en lejlighed, og så sad hun til de møder og fortalte om det, og (...) så blev der bare sagt: "Okay, men skal vi lige kigge på målene? Har hun husket at vaske sit tøj?" (Signe)

Også Signes mor fortæller i følgende uddrag om, hvordan hun ikke var helt enig i den målsætning og det fokus, som blev sat for Signes udvikling, hvilket ligesom hos Signe selv indikerer en følelse af, at målsætningen er lagt hen over hovedet på hende:

"Jamen, der blev arbejdet meget med, synes jeg, restriktioner over for Signe omkring med, hvor meget hun måtte have kontakt til os og måske også lidt, at der ligesom var noget navlestreng, der skulle rives over, fordi at hende og jeg havde et unaturligt tæt forhold til hinanden" (Signes mor).

På den anden side stod Signes far, som var uenig med Signe og hendes mor, da han fandt, at målsætningen og de rammer, der var omkring den anbragte, var gode for hende. Signes far fortæller:

"Det, at hun blev tvunget i det, der hedder faste rammer, og at der var ting, hun skulle sørge for selv, og at der var ro omkring hendes hverdag, og at hun vidste, at hun skulle det og det, og at der var en plan for, hvad hun skulle hver dag, og hun skulle rapportere, når hun afveg fra planen, var nogle gode ting. De brugte jo nogle pædagogiske og psykologiske redskaber til at få hende på rette køl og arbejdede systematisk via samtale og via de praktiske ting med hende." (Signes far)

Lottes familie var den eneste af de deltagende familier, hvor der kun forekommer negative udtalelser omkring deres oplevelser med målsætningen. Kritikken går især på, at målene var urealistiske, og hun fortæller i følgende uddrag, at hun oplevede, at personalet ikke lyttede til hende eller tog hende med på råd under målsætningen. Dette kan være en indikator på, at personalet i denne situation ikke har inddraget forældre og barn i målsætningen på lige fod med personalet. Dette kan være en årsag til, at tiltagene ifølge Lottes mor ikke virkede og måtte revurderes:

"Hvor jeg også sagde til dem: "Jamen, det er super fint, at I vil holde struktur på hende. Men I er også nødt til at se på: Kan pigebarnet holde til at blive ved en hel dag igennem? Hun har brug for ro også. Altså, det hjælper ikke at holde hende oppe i det der helt høje drev hele dagen, fordi hun når aldrig at falde ned igen (...) Fordi de så jo også, at når hun så var hjemme i weekender, og hendes kontaktperson kom og hentede hende, der kunne han jo også godt se, at puh, det var Lotte faldet helt, helt ned (...) Så det fungerede ikke. Det var ikke den rigtige metode at bruge på hende." (Lottes mor)

Sammenfattende er der blandt de interviewede således eksempler på, at målene med anbringelsen og den familierettede indsats opleves som misvisende i forhold til den enkelte

familie eller at der ikke tages tilstrækkeligt individuelle hensyn i målsætningen for det enkelte barn eller den enkelte unge.

Flere af de interviewede familier oplever dog, at der er blevet arbejdet med realistiske målsætninger i løbet af anbringelsen og at disse mål løbende er blevet justeret efterhånden som barnet, den unge eller familien udviklede sig.

8 Kontinuitet i efterindsatsen

Fordi der er tale om en tids- og målfokuseret indsats, er det vigtigt, at der sikres sammenhæng mellem den behandling, som foregår under institutionsanbringelsen og de tiltag, der gennemføres for barnet og familien efterfølgende i ambulant regi. Barnet skal således ikke bare 'overleveres' til andre ved udskrivningen. De kommende omsorgsgivere og behandlere skal i stedet inddrages i institutionens arbejde så hurtigt som muligt efter indskrivning på døgninstitutionen, så alle involverede er klar til at modtage barnet og fortsætte behandlingsarbejdet.

Af tabellen nedenfor fremgår det, hvor de børn og unge, som indgår i interviewundersøgelsen, er flyttet hen efter afslutningen af det intensive anbringelsesforløb. Fem af anbringelsesforløbene afsluttes med hjemgivelse, to forløb afsluttes med anbringelse i familiepleje, ét afsluttes med anbringelse i differentieret døgntilbud og ét afsluttes med, at den unge flytter i egen lejlighed.

Anbragtes pseudonym	Anbragt til	Samlet anbringelsestid
Lotte	Egen lejlighed	6 mdr.
Signe	Hjem	9 mdr.
Kasper	Familiepleje	9 mdr.
Andrea	Differentieret døgntilbud	8 mdr.
Thomas	Familiepleje	12 mdr.
Kristian	Hjem	6 mdr.
Katrine	Hjem	6 mdr.
Emil	Hjem	6 mdr.
Sarah	Hjem	6 mdr.

Der foreligger generelle udtalelser på området fra otte familier, hvoraf fire er tilfredse med overgangen mellem anbringelse og efterindsats og døgninstitutionen opfølgning, hvorimod fire andre føler, at planen for udskrivelse og efterindsatsen har været utilstrækkelig. Af de fire, som har været tilfredse, er der kun én som fortæller, at der blev lagt en plan for efterindsatsen tidligt i anbringelsen. Andrea fortæller således:

"Jeg tror faktisk, at de har gjort meget i, at jeg skulle være tryk, til når jeg skulle udskrives. Så jeg tror faktisk, at det var to måneder inden, så de var rigtig gode til at forberede mig. (...) Vi snakkede meget om det, og vi prøvede at gøre mig klar på det (...) Så det var mange små ting, hvor de sådan lige så stille prøvede at gøre mig mere tryk." (Andrea)

Også Andreas far havde samme gode oplevelse af personalets indsats med hensyn til at sikre, at Andrea tidligt i forløbet var forberedt på efterindsatsen. Han oplevede, at det gav en god ro omkring anbringelsen:

"Vi blev ordenligt forberedt på tingene og især Andrea. Vi vidste jo godt, at hun skulle flytte derover [mindre intensiv anbringelsesform], og vi var også forberedt på tingene, og vi kom også og så, hvor hun skulle være henne, og vi så værelset og sådan nogle ting. Så vi var sådan set meget godt forberedt." (Andreas far)

Kaspers far oplevede også, at der fra personalets side var gjort en indsats for at forberede Kasper og hans familie på efterindsatsen og overgangen mellem denne og anbringelsen:

"Og så er vi jo involveret i flytning, hvor vi jo er der også. [Kaspers stedfar] og [Kaspers mor] og [kontaktpædagogen] og jeg har snakket rigtig godt sammen igennem hele forløbet, så det er helt naturligt, at vi hjælper hinanden med at flytte Kasper ud. Så en super god proces og ja. Det foregår helt efter bogen, fornemmer jeg hvert fald." (Kaspers far).

Også Thomas' mor føler, at der var en klar plan for, hvad der skulle ske, når anbringelsen ophørte, og han oplevede, at denne plan blev lagt for flere år ud i fremtiden:

"Så det arbejde, der bliver lavet nu her på de tre møder, vi har i alt, det er sindssygt vigtigt for, at det kan gå den rigtige vej for Thomas, og for at vi lærer, hvad der er for nogle metoder, vi bruger, og hvad det er for en plan, vi skal holde os til de næste fire år. Så på den måde er der en god sammenhæng i det. Man bliver ikke bare smidt ud og skal så klare sig selv, sådan er det ikke." (Thomas' mor)

Emils mor følte dog, at den plan, der var lagt for efterindsatsen var utilstrækkelig, og hun kunne godt have tænkt sig, at overgangen havde været for en længere periode, da hun ikke føler, at Emils problemer er tilstrækkeligt behandlet. I hendes optik trak rådgiveren sig for tidligt. Hun siger således:

"Altså, du har jo fået et halvt år efter han kom hjem og bo, der fik jeg jo hjælp fra [kontaktpædagogen], og så blev hun koblet af. Om det så har været for tidligt eller ej, altså, det er så spørgsmålet (...) vi har stadigvæk problemer. Og det er deri, det strandede (...) Jeg synes et halvt år, det er lige i underkanten. Men det kan godt være, at det kun er for mit vedkommende. Men jeg kunne godt have brugt noget mere." (Emils mor).

Signes familie finder overgangen mellem anbringelse og efterindsats for opdelt, og kunne godt have tænkt sig, at der var mulighed for en mere integreret indsats i den forstand, at de gerne ville have haft, at kontaktpersonen i efterindsatsen forblev den samme, som det havde været under anbringelsen. Signes mor fortæller således:

"Ungeteamet kom jo faktisk først ind over, da Signe flyttede ud af [døgninstitutionen]. Vi ville jo gerne have haft [Signes kontaktperson] med (...) til at være hendes vejleder, da hun flyttede ud for sig selv, men det kunne vi ikke få lov til (...) Det er alt det der med de der kasser, og hvem der har hvem, og hvem der betaler løn hvor og alt sådan noget." (Signes mor)

I de tilfælde hvor overgangen opleves som vellykket, er der lagt en fast plan for overgangen mellem anbringelse og efterindsats. Den tidligst lagte plan, som omtales i interviewene, er lagt to måneder før udskrivning, men nogle af de adspurgte fortæller om en plan, der lægges en uge før udskrivningen, men er stadig tilfredse.

I de tilfælde, hvor der er utilfredshed med udflytning og sammenhæng i den efterfølgende indsats, er der ingen plan for overgangen, eller også har planen været for kortsigtet og utilstrækkelig.

9 Konklusion

I alle ni interviews, som Metodecentret har foretaget med familier, der har været involveret i intensive anbringelsesforløb på Toften, Hedeboencentret eller Børne og Unge Center Vejle Fjord, giver familierne udtryk for, at anbringelsesforløbet overordnet set har været virkningsfuldt. For norges vedkommende er der i forældrenes opfattelse tale om markante vendepunkter i deres børns liv, mens familierne i andre tilfælde ikke har oplevet en ligeså markant positiv udvikling i børnenes trivsel. Dog er der livsområder i alle de anbragte børn og unges liv, som ifølge de interviewede er blevet forbedret som følge af døgninstitutionernes indsats.

Interviewundersøgelsen har også belyst, hvordan de principper, som den intensive anbringelsesindsats skal basere sig på, er blevet udfoldet i de ni indsatsforløb og hvilken betydning det har haft for familierne. De bærende principper for tilgangen er:

1. En familiecentreret tilgang, der konsekvent og indgående involverer barnets familie i behandlingsarbejdet på institutionen.
2. Integration af anbringelsesindsatsen med andre parallelle indsatser, der gennemføres i fx barnets familie, og med andre aktiviteter i barnets liv.
3. En realistisk målrettet indsats, der på baggrund af individuelle behandlingsplaner, tilpasset den tidsfokuserede ramme i anbringelsen, igangsætter en behandling, som kan fortsættes efter anbringelsens afslutning.
4. Kontinuitet i efterindsatsen, således at der sikres sammenhæng mellem den behandling, som foregår under institutionsanbringelsen og de tiltag, der gennemføres for barnet eller den unge og familien efterfølgende i ambulante regi.

For det første giver familierne på tværs af interviewene udtryk for, at personalet på døgninstitutionerne i både udtryk og handling har arbejdet for at involvere familien til den anbragte og været imødekommende overfor deres perspektiver og vurderinger. I flere tilfælde tages familien med på råd, og de interviewede forældre giver for de flestes vedkommende udtryk for, at de følte sig hørt og forstået af personalet.

I forhold til netværksinddragelse viser undersøgelsen, at der i de fleste tilfælde blev gjort forsøg på at inddrage ressourcer i de respektive netværk. Hos dem, hvor det er lykkedes, tyder udtalelserne på, at dette skyldes, at personalet har søgt at inddrage de personer, som den anbragte og den anbragtes familie selv har følt har været de rigtige. Desuden tyder det på, at familierne og de anbragte føler, at det har været en succes, når personalet har skabt et rum på opholdsstedet for venner og familie.

For det andet er det, ifølge de interviewede, i væsentligt omfang lykkedes personalet på døgninstitutionerne at etablere et frugtbart samarbejde mellem døgninstitution og skole, hvilket især ser ud til at lykkes, når samarbejdet bygges op sammen med familien og den anbragte selv. Desuden tyder det på, at familierne har oplevet det som en succes, når personalet har hjulpet skolen med at implementere strategier for bedre at håndtere den anbragtes problematikker i undervisningen.

For det tredje oplevede flere af de interviewede familier, at der er blevet arbejdet med realistiske målsætninger i løbet af anbringelsen og at disse mål løbende er blevet justeret efter hånden som barnet, den unge eller familien udviklede sig. Der er dog også blandt de interviewede eksempler på, at målene med anbringelsen og den familierettede indsats opleves som misvisende i forhold til den enkelte familie eller at der ikke tages tilstrækkeligt individuelle hensyn i målsætningen for det enkelte barn eller den enkelte unge.

For det fjerde hvad angår kontinuitet i efterindsatsen er familierne i undersøgelsen splittede i forhold til, hvor godt de har oplevet overgangen fra døgninstitutionen til den opfølgende indsats. Fire familier er tilfredse med overgangen mellem anbringelse og efterindsats og døgninstitutionens opfølgning, hvorimod fire andre føler, at planen for udskrivelse og efterindsatsen har været utilstrækkelig. I de tilfælde hvor overgangen opleves som vellykket, er der lagt en fast plan for overgangen mellem anbringelse og efterindsats, mens der i de tilfælde, hvor der er utilfredshed med udflytning og sammenhæng i den efterfølgende indsats enten ingen plan har været for overgangen, eller også har planen været for kortsigtet og utilstrækkelig.

Bilag 1. Metode og data

Evalueringen er baseret dels på interviews med tidligere anbragte unge på Hedeboencentret og Toften i Herning Kommune samt deres forældre, dels med forældre til tidligere anbragte børn på Børne og Unge Center Vejle Fjord. Formålet med undersøgelsen er at evaluere brugernes oplevelse af at være en del af behandlingsforløbet Intensive Anbringelser.

Interviewundersøgelse

Interviewundersøgelsen er designet som et eksplorativt interviewstudie af tidligere anbragte unge samt forældre til tidligere anbragte børn og unge. Helt specifikt har der i undersøgelsen deltaget fem unge, som har været anbragt på Hedeboencentret eller Toften og deres i alt ni forældre samt fire forældre til tidligere anbragte børn på Børne og Unge Center Vejle Fjord. Interviewundersøgelsen afdækker de unges og forældrenes oplevelser og erfaringer med at deltage i et intensivt anbringelsesforløb. Respondentudvælgelsen er foretaget gennem et *convenience sample*, hvor der dog er søgt spredning i forhold til alder, køn, baggrund for anbringelse samt hvor de flyttede hen efter anbringelsen.

Udvælgelse af respondenter

Undersøgelsens målgruppe er hhv. tidligere anbragte unge samt forældre til tidligere anbragte unge. Blandt de udvalgte cases, er der tilstræbt variation i forhold til børnenes (under 15 år) og de unges (over 15 år):

- Køn
- Alder
- Baggrund for anbringelse
- Placering efter endt anbringelse

Informanterne til undersøgelsen er rekrutteret i samarbejde med Hedeboencentret/Toften og Børne og Unge Center Vejle Fjord, som har udpeget evalueringscasene ud fra de nævnte kriterier.

De udvalgte cases

I evalueringen indgår ni familier. Der er en høj grad af spredning i baggrunden for anbringelsen, som bl.a. inkluderer kriminalitet hos de anbragte, vold i familien, seksuelle overgreb, selvmordsforsøg og skolevægring.

Case	Alder (ved anbringelse)	Køn	Anbragt fra
1	15	Pige	Hjem
2	15	Pige	Hjem
3	13	Dreng	Hjem
4	16	Pige	Hjem
5	14	Dreng	Hjem
6	15	Dreng	Hjem
7	9	Pige	Hjem
8	10	Dreng	Hjem
9	12	Pige	Hjem

Af anonymitetshensyn beskrives informanterne ikke mere indgående, ligesom vi bevidst har udeladt systematiske henvisninger der kobler informanter til interviewudtalelser, såsom geografiske steder og navne på personale og netværk. Alle respondenter optræder med pseudonym i evalueringsrapporten.

Interviewguide og analysestrategi

Der er udarbejdet en interviewguide med tematikker og strukturerende spørgsmål, som blandt andet er baseret på fundene fra Metodecentrets litteraturgennemgang i "Intensive anbringelser - praksisbeskrivelse" samt Metodecentrets evaluering af Hedebo-centrets og Toftens pilotafprøvning "Intensive anbringelser. Erfaring fra pilotafprøvningen i Herning Kommune" (Ilsvard m.fl. 2016a og 2016b). I det vi ikke på forhånd har kendt meget til de unge og forældrenes perspektiver, har vi samtidig haft brug for at kunne spørge ind til interviewpersonernes fortællinger undervejs i interviewene. Interviewene er derfor gennemført med udgangspunkt i en semistruktureret interviewguide.

Interviewundersøgelsen er foretaget fra oktober 2017 til januar 2018. 16 af interviewene er optaget på diktafon og er efterfølgende transskriberet, mens der ved de resterende to er blevet taget detaljerede feltnoter under og efter interviewet.

Interviewene er organiseret i NVivo gennem en systematisk kodning, struktureret ud fra de fire søjler i behandlingstilbuddet samt familiernes oplevelse af indsatsens positive og negative effekter.

Litteratur

Ilsvard, S., Vestergaard, L. K. og Møller, S. Ø. (2016a). *Intensive anbringelser – Erfaringer fra pilotafprøvningen i Herning Kommune*. Metodecentret.

Ilsvard, S., Vestergaard, L. K. og Møller, S. Ø. (2016b). *Intensive anbringelser – Praksisbeskrivelse – Tillæg til evalueringen af intensive anbringelser i Herning Kommune*. Metodecentret.

Møller, S. Ø. (2012). *Kortvarige anbringelser af psykisk sårbare unge - En litteraturgennemgang*. Metodecentret.

Møller, S. Ø. & Ilsvard, S. (2018) *Intensive anbringelsesforløb - Principper for praksis*. Metodecentret.

